

VI. INFORMACJE

1. Dopowiedzenia do różańcowych tajemnic światła

W czasie 321. Zebrania Plenarnego Konferencji Episkopatu Polski, które odbyło się w Warszawie w dniach 11 i 12 marca 2003 r., przyjęto m. in. następujący tekst tzw. dopowiedzeń do różańcowych tajemnic światła:

- Jezus, który przyjął chrzest w Jordanie,
- Jezus, który w Kanie Galilejskiej objawił moc swoją,
- Jezus, który głosił królestwo Boże i wzywał do nawrócenia,
- Jezus, który przemienił się na górze Tabor,
- Jezus, który w Wieczerniku ustanowił Eucharystię.

2. Spotkanie diecezjalnych duszpasterzy służby liturgicznej

Komisja ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów Episkopatu Polski w dniach 17 i 18 marca 2003 r. w Domu Rekolekcyjno-Formacyjnym w Warszawie przy ul. Dewajtis 3 zorganizowała spotkanie diecezjalnych duszpasterzy służby liturgicznej. W spotkaniu wzięli udział przedstawiciele 26 diecezji. Spotkaniu przewodniczyli bp Stefan Cichy, przewodniczący wspomnianej Komisji, i bp Grzegorz Balcerek, przewodniczący Podkomisji ds. Służby Liturgicznej. Referaty wygłosili: ks. dr Jerzy Pałiński z Katowic „Służba liturgiczna w świetle dokumentów ogólnokościelnych i II Polskiego Synodu Plenarnego”, ks. Mirosław Dziegiński z Wrocławia „Formacja ministrancka - Program ogólnopolski a adaptacje diecezjalne”, ks. dr Robert Tyrała z Krakowa „Formacja liturgicznych zespołów śpiewaczych” i ks. dr Stanisław Szczepaniec z Krakowa „Ceremoniał zgromadzenia liturgicznego”. Po referatach była ożywiona dyskusja. Wieczorem pierwszego dnia miał miejsce krąg, w czasie którego uczestnicy dzielili się swymi doświadczeniami i wyrażali oczekiwania dotyczące tych spotkań w przyszłości. Postanowiono urządzać podobne spotkania co roku na wiosnę. Materiały z tego spotkania diecezjalnych duszpasterzy służby liturgicznej opublikowane są w obecnym numerze biuletynu „Anamnesis” (s. 57-94).

3. Sympozjum w Uniwersytecie Warmińsko-Mazurskim w Olsztynie na temat „Liturgia i pobożność ludowa”

W dniu 31 marca 2003 r. w Wydziale Teologii Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie odbyło się sympozjum zatytułowane „Liturgia i pobożność ludowa. Historia, terażniejszość, perspektywy przyszłości”. Organizatorem sympozjum był Zakład Teologii Praktycznej i Ekumenizmu tego Wydziału. Bodźcem do zorganizowania spotkania było wydane przez Kongregację ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów *Dyrektorium o pobożności ludowej i liturgii*.

Referat wprowadzający wygłosił ks. prof. Bogusław Nadolski TChr z UKSW. Następnie ks. prof. Jerzy Kopeć z KUL mówił na temat „Liturgia i pobożność ludowa w historii”. Relację między pobożnością ludową i liturgią omówił ks. prof. Helmut So-

beczko z Uniwersytetu Opolskiego. O. dr hab. Zachariasz Jabłoński OSPE z Instytutu Teologii UKSW w Radomiu przedstawił zagadnienie pielgrzymek w pobożności ludowej, a na temat liturgii i pobożności ludowej w sanktuariach mówił ks. dr Janusz Kumala MIC z Lichenia.

Zagadnienie modlitw wstawienniczych za zmarłych w liturgii i w pobożności ludowej przedstawił ks. prof. Jan Decyk z UKSW. Bp dr Józef Wysocki z Elbląga mówił o sakramencie małżeństwa w pobożności ludowej, a ks. prof. Władysław Nowak z UWM wygłosił wykład na temat „Matka Pana w pobożności ludowej”.

W komunikatach przedstawionych przez wykładowców UWM mowa była o świętych i błogosławionych w pobożności ludowej (ks. dr Rajmund Jodko), o ekumenicznym wymiarze pobożności w sanktuariach (ks. dr Jacek Wojtkowski) oraz o czci świętych na przykładzie pieśni ze zbiorów warmińskich (ks. dr Sławomir Ropiak).

4. Sympozjum w UKSW w Warszawie na temat „Ars celebrandi” i spotkanie przewodniczących Diecezjalnych Komisji Liturgicznych

Dnia 29 kwietnia 2003 r. w Uniwersytecie Kard. Stefana Wyszyńskiego w Warszawie odbyło się sympozjum na temat „Ars celebrandi”. Wzięli w nim udział przewodniczący Diecezjalnych Komisji Liturgicznych, studenci UKSW oraz zainteresowani problematyką księży i klerycy z różnych diecezji. Otwarcia obrad o godz. 9.45 dokonał ks. prof. dr hab. Roman Bartnicki, rektor UKSW, a następnie referaty wygłosili: ks. prof. dr hab. Helmut Sobeczko „Liturgia jako ars celebrandi” i ks. prof. dr hab. Bogusław Nadolski TChr „W poszukiwaniu etosu przewodniczenia w liturgii”. Po tych referatach nastąpiła dyskusja, a po krótkiej przerwie kolejne wystąpienia: bp prof. dr hab. Edward Ozorowski „In persona Christi - in persona Ecclesiae” i ks. dr hab. prof. UKSW Jacek Nowak SAC „Podmiotowość komunikatywności w ars celebrandi”, podsumowane również dyskusją. Wszyscy uczestnicy, około 120 osób, otrzymali materiały z tego sympozjum wydane przez Księgarnię św. Jacka w Katowicach. O godz. 12.45 zamknął obrady ks. prof. dr hab. Adam Durak SDB, prodziekan Wydziału Teologicznego UKSW.

O godz. 13.00 w kościele akademickim Eucharystii przewodniczył bp dr Stefan Cichy. Po Mszy św. miał miejsce obiad, o po nim o 14.30 odbyło się godzinne spotkanie przewodniczących Diecezjalnych Komisji Liturgicznych z przewodniczącym Komisji ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów Episkopatu Polski. Wzięli w nim udział przedstawiciele ponad 20 archidiecezji i diecezji. Na początku spotkania bp Cichy przedstawił sprawy liturgiczne przyjęte na 321. Zebraniu Plenarnym KEP oraz plan prac nad wydaniem ksiąg liturgicznych. Potem zadawano biskupowi pytania, a następnie przedstawiano uwagi na temat współpracy Diecezjalnych Komisji Liturgicznych z Komisją Episkopatu. Niektórzy z uczestników dali swoje uwagi na piśmie.

5. Zebranie Komisji ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów Episkopatu Polski

W dniu 5 maja 2003 r. odbyło się w Warszawie zebranie Komisji ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów Episkopatu Polski. Po powitaniu obecnych, odmówieniu Godziny przedpołudniowej *Liturgii Godzin* i odczytaniu protokołu z zebrania Komisji w dniu 26 października 2002 r. Przewodniczący Komisji poinformował zebranych o sprawach liturgicznych przyjętych przez 321. Zebranie Plenarne Konferencji Episkopatu w Warszawie: *Wykaz odpustów (Enchiridion indulgentiarum)* z 1999 r., *Wprowadzenie do drugiego wydania Lekcjonarza mszalnego, Ogólne wprowadzenie do Mszału rzymskiego*, teksty do drugiego wydania I tomu *Liturgii Godzin*, teksty na wspomnienie św. ojca Pio z Pietrelciny, Najśw. Imienia Jezus i św. Zdzisławy, sprawa wspomnienia bł. Franciszki Siedliskiej, teksty dopowiedzeń do tajemnic światła, sprawa tłumaczenia terminu „presbyter”, święta nakazane w Polsce.

Z kolei miała miejsce relacja ze spotkania Diecezjalnych Duszpasterzy Służby Liturgicznej w dniach 17-18 marca 2003 r. i ze spotkania Przewodniczących Diecezjalnych Komisji Liturgicznych w dniu 29 kwietnia 2003 r.

Następnym punktem zebrania był dalszy ciąg dyskusji nad nowelizacją Statutu Komisji ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów Episkopatu Polski.

Omówiono również program sympozjum dla osób konsekrowanych, które odbędzie się w dniach 23-24 października na temat encykliki *Ecclesia de Eucharistia*.

Sporo czasu uczestnikom zebrania zajęła dyskusja nad przetłumaczonymi tekstami do *Liturgii Godzin* o nowych świętych i błogosławionych wprowadzonych do kalendarza liturgicznego (teksty łacińskie zostały wydrukowane w numerze 31 „Anamnesis”).

Na tym zebraniu omówiono także prace związane z tłumaczeniem trzeciego wydania *Mszału rzymskiego*.

Termin następnego zebrania wyznaczono na 27 października 2003 r.

6. Obchody Środkowoeuropejskiego Dnia Katolików

We wtorek, dnia 10 czerwca 2003 r. w katedrze wiedeńskiej odbyło się uroczyste otwarcie Środkowoeuropejskiego Dnia Katolików. Były to Europejskie Nieszpory o pokój (Europa Friedens-Vesper). Uczestniczyli w nich prawie wszyscy biskupi austriaccy oraz przedstawiciele episkopatów pozostałych siedmiu krajów włączonych w organizację tego spotkania.

Na te „Nieszpory” składały się śpiewy, refleksje i modlitwy. Przemówienia wygłosili kard. Franz König, emerytowany arcybiskup Wiednia i kard. Christoph Schönborn, aktualny arcybiskup tego miasta. Przed zakończeniem tego nabożeństwa odczytano list papieża Jana Pawła II do kard. Schönborna. Tekst tego listu znajduje się na watykańskiej stronie internetowej www.vatican.va/holy_father/john_paul_ii/letters/2003/documents/hf_jp-ii_let_20030611_katholikentag-2003_ge.html.

Księgarnia św. Jacka w Katowicach wydała przygotowane na obchody Środkowoeuropejskiego Dnia Katolików materiały pt. *Chrystus nadzieją Europy*, które mają trafić do każdej parafii.

7. Recenzja książki: Felice Ferraris, „Animowanie celebracji liturgicznych”, Wydawnictwo „M”, Kraków 2002, ss. 195.

Omawiana pozycja jest publikacją z zakresu liturgiki pastoralnej, skierowaną przede wszystkim do wiernych świeckich, którzy w pełniejszy sposób pragną nie tylko uczestniczyć w celebracjach liturgicznych, ale także je przygotowywać, by lepiej i piękniej je przeżywać, aby stawały się rzeczywistym spotkaniem z Misterium Chrystusa celebrowanym w sakramentach. Opracowanie dokonane na podstawie dokumentów Kościoła dotyczących liturgii, co daje szansę na poznanie norm regulujących udzielanie poszczególnych sakramentów i możliwości animowania ich celebracji.

Autor Felice Ferraris jest Włochem, mieszkającym w miasteczku Casale Monferrato w prowincji Aleksandria w północnych Włoszech (Piemont). Jest świeckim zaangażowanym w animowanie duszpasterstwa w swojej parafii św. Dominika w Casale Monferrato. W latach 1985-1995 był recenzentem prac z liturgiki w Filii Wyższego Instytutu Nauk Kościelnych (*Istituto Superiore di Scienze Religiose*) w Aleksandrii we Włoszech. Od 1977 r. zajmuje się również pisaniem artykułów do różnych czasopism liturgicznych, m. in. współpracuje z „Rivista di Pastorale Liturgica” („Czasopismo Duszpasterstwa Liturgicznego”). Jest korespondentem i członkiem kolegium redakcyjnego. Współpracował także z czasopismem „Testimoni del mondo” („Świadkowie świata”), jak również z „La Vita in Cristo e nella Chiesa” („Życie w Chrystusie i w Kościele”), gdzie w roku 1969 prowadził rubrykę zatytułowaną: *Il laico nella liturgia* (Świecki w liturgii). Jest autorem następujących książek: *Il protagonista* (Protagonista – 1968); *I giorni della salvezza* (Dni zbawienia – 1970); *La Cena della Vita* (Wieczera życia -1974); oraz *Proclamare la Parola di Dio* (Głosić słowo Boże – I wydanie w 1995, drugie w 1996).

Omawiana książka jest podzielona na dwie części. W pierwszej części zatytułowanej: *Celebrowanie* autor zwraca uwagę zarówno na normy liturgiczne, często odwołując się do dokumentów Kościoła, jak również na zauważenie potrzeb konkretnej wspólnoty, która celebrowa. W pierwszym rozdziale *Znaczenie celebrowania* wyjaśnia, czym jest liturgia i kto jest jej podmiotem. Następnie w drugim rozdziale *Uczestnicy –protagoniści, którzy celebrowa* podkreśla fakt, że celebrowaniem liturgii nie jest tylko przewodniczący, lecz cała wspólnota, w której każdy ma spełniać określone funkcje. Dlatego wyjaśnia zadania i funkcje poszczególnych uczestników liturgii: tego, kto przewodniczy, animatora – ceremoniarza, lektora, akolity, kantorów, organisty i muzyków, wskazując również, jak cały ten zespół powinien współpracować z sobą, aby sposób celebrowania pomógł jej uczestnikom w aktywnym braniu udziału w akcji liturgicznej. W następnym rozdziale *Przestrzeń, w której się celebrowa* autor podejmuje tematykę przestrzeni liturgicznej, omawiając poszczególne jej elementy i wyjaśniając ich znaczenie. Podobnie w kolejnych dwóch rozdziałach znajdujemy omówienie elementów, które służą celebracji, tzn. *Księgi liturgiczne potrzebne do celebracji* oraz *Szaty i przedmioty służące sprawowaniu kultu*. W dalszym rozważaniu, w rozdziale poświęconym duchowi celebrowania F. Ferraris zwraca uwagę, że: „Nie jest rzeczą łatwą porzucić koncepcję liturgii jako zewnętrznych obrzędów do spełnienia, religijnego obowiązku do wypełnienia, spotkania, które podkreśla również przynależność społeczną. Tak jak nie jest łatwe traktowanie liturgii jako miejsca uobecniania i prorocstwa, które podtrzymuje wędrówkę w wierze, umacnia nadzieję, kar-

mi miłość. Istnieje potrzeba, aby celebrowanie liturgiczne stało się także miejscem osobnego doświadczenia duchowego: komunii z Chrystusem, środowiska autentycznej modlitwy, źródłem i pokarmem intensywnego życia duchowego, kierowanego przez Ducha Zmartwychwstałego”. Dlatego też ten i następny rozdział *Żywe i znaczące celebrowanie* podejmują tematykę żywego zaangażowania w sprawowane tajemnice, wskazując na momenty „przed” celebrowaniem, ukazując samą celebrację i to, co powinno nastąpić „po” celebrowaniu.

Tak przygotowani możemy przejść do drugiej części książki, która zajmuje się praktycznymi wskazówkami, dotyczącymi przebiegu celebrowania siedmiu sakramentów i tych, które dotyczą pogrzebu. Czytelnik może znaleźć tutaj stosowne schematy celebrowania wraz ze wskazówkami teologicznymi i pastoralnymi, koniecznymi, by zrozumieć, czym jest dany obrzęd dla Kościoła i w jaki sposób powinien być sprawowany w poszczególnych wspólnotach. Ta część jest bardzo mocno oparta na normach liturgicznych obowiązujących przy udzielaniu poszczególnych sakramentów. Każdy rozdział zawiera te same podpunkty: Projekt celebrowania, Program rytualny i aktualizacja celebrowania, Struktura obrzędu, Przed celebrowaniem oraz Po celebrowaniu. Podpunkty te są jeszcze ubogacone o inne elementy w zależności od omawianego sakramentu. Bardzo szeroko jest omówione zagadnienie celebrowania Eucharystii, gdzie podjęta jest również kwestia celebrowania uroczystości I Komunii św.

Tym, co może sprawiać, że część ta jest mniej czytelna w stosunku do poprzedniej, są liczne opracowania tłumacza dodane do omówienia celebrowania poszczególnych sakramentów. Można się pogubić między tym, co pochodzi od włoskiego autora, a tym, co dodał polski tłumacz, uwzględniając nasze realia. To powoduje też, że czytając odnosi się wrażenie, jakby treści były powtarzane, gdyż są podejmowane w kilku miejscach, z różnych aspektów raz przez autora, raz przez tłumacza.

Mimo to książka może stać się cenną pomocą dla wszystkich, którzy pragną ubogacić własne i innych uczestnictwo w liturgii i sprawić, by tajemnice sprawowane w naszych kościołach miały coraz większy związek z naszym codziennym życiem. Z całą pewnością może być bardzo użyteczne dla wszelkich grup parafialnych, którym nieobca jest dbałość o piękno i żywotność celebrowania.

s. M. Iwona Kopacz
Uczennica Boskiego Mistrza

8. Liturgiczne nowości wydawnicze

Centre Nationale de pastoral liturgique, *L'art de celebrer, tome 1: Guide pastoral*, Edition du Cerf, Paris 2003, ISBN 2-304072-37-0.

Centre Nationale de pastoral liturgique, *L'art de celebrer, tome 2: Aide-memoire des animateur*, Edition du Cerf, Paris 2003, ISBN 2-304072-39-9.

Chrystus nadzieją Europy. Środkowoeuropejski Dzień Katolików, Księgarnia św. Jacka, Katowice 2003, ISBN 83-7030206-8.

Dyrektorium o pobożności ludowej i liturgii. Zasady i wskazania, Pallottinum, Poznań 2003, ISBN 83-7014-468-3.

Bogusław Nadolski, *Msza święta*, Wydawnictwo Apostolstwa Modlitwy, Kraków 2003, ISBN 83-7318-148-2.

Ars celebrandi. Materiały z sympozjum liturgicznego w Uniwersytecie Kardynała Stefana Wyszyńskiego (29 kwietnia 2003 r.), red. B. Nadolski, Księgarnia św. Jacka, Katowice 2003, ISBN 83-7030-363-3.

ks. Stanisław Szczepanec, *Czas miłosierdzia. Nowenna do Miłosierdzia Bożego*, Wydawnictwo św. Stanisława BM Archidiecezji Krakowskiej, Kraków 2003, ISBN 83-88971-47-6.

Czesław Krakowiak, *Katechumenat chrzcielny dorosłych w Kościele posoborowym*, Wydawnictwo KUL, Lublin 2003, ISBN 83-7363-034-1.

Jan Paweł II, *Oni budowali na skale. Sylwetki polskich świętych i błogosławionych wyniesionych na ołtarze przez Jana Pawła II*, oprac. A. Jakóbczak, Wydawnictwo Diecezjalne, Sandomierz 2003, ISBN 83-7300-241-3.

Luis Resines Llorente, *Eucharystia. Chrześcijańskie święto*, Wydawnictwo eSPe, Kraków 2003, ISBN 83-89167-90-5.

Luis Resines Llorente, *Małżeństwo. Poślubieni przed Bogiem*, Wydawnictwo eSPe, Kraków 2003, ISBN 83-89167-11-5.

Luis Resines Llorente, *Pokuta. Zbawienie grzesznika*, Wydawnictwo eSPe, Kraków 2002, ISBN 83-89167-95-6.

Luis Resines Llorente, *Kapłaństwo. Słudzy ludu Bożego*, Wydawnictwo eSPe, Kraków 2002, ISBN 83-98167-06-9.

Luis Resines Llorente, *Namaszczenie. Pokrzepienie w cierpieniu*, Wydawnictwo eSPe, Kraków 2002, ISBN 83-89167-01-8.

Luis Resines Llorente, *Bierzmowanie. Świadkowie Chrystusa*, Wydawnictwo eSPe, Kraków 2002, ISBN 83-89167-85-9.

Luis Resines Llorente, *Chrzest. Radość wiary*, Wydawnictwo eSPe, Kraków 2002, ISBN 83-89167-80-8.

9. Program sympozjum dla osób konsekrowanych

Na 4 stronie okładki znajduje się program sympozjum dla osób konsekrowanych, które odbędzie się w dniach 23-24 października 2003 r. na Jasnej Górze. Jego tematem będzie Refleksja nad encykliką „Ecclesia de Eucharistia”.